

Dějiny světového filmu A

TEMATICKÉ OKRUHY KE ZKOUŠCE A SEZNAM POVINNÝCH FILMŮ

Otázky jsou koncipovány v časovém rozpětí let **od počátků do 1929/30**. Zároveň slouží jako příprava na **státní bakalářskou zkoušku**, s těmito otázkami se však zcela nepřekrývají.

Základní a zcela povinnou literaturou je kniha:

David Bordwell – Kristin Thompson, Dějiny filmu. AMU – NLN 2007, s. 1-220.

David Bordwell – Kristin Thompsonová, Umění filmu. AMU 2011.

Povinná literatura není vyčerpávající a předpokladem ke zkoušce je také znalost jiných zdrojů a účast na dílčích přednáškách a seminářích.

*Součástí přípravy na zkoušku z Dějin světového filmu A je tak povinné **zhlédnutí vybraných filmů**, které jsou uvedeny pod zněním otázek. U každé otázky je jméno vyučujícího, který vám v případě potřeby poskytne doplňující informace k tématu, výběru povinných filmů nebo studijní literatury.*

V případě jakýchkoliv nejasností se obraťte na koordinátora kurzu – David ČENĚK. Konzultační hodiny a mailový kontakt naleznete na stránkách katedry.

OKRUHY KE ZKOUŠCE:

1. Počátky filmové historie /Čeněk/

Filmová prehistorie, předpoklady pro vznik pohyblivých obrazů, vynález filmu, průkopníci filmu, pokusy o komerční využití kinematografu, T. A. Edison, bratři Lumièreové, bratři Skladanowští. Anglická brightonská škola.

2. Raný film /Čeněk/

Rozvoj filmového průmyslu, vývoj filmové řeči, filmové technologie, vyprávěcích postupů, konstituce žánrů raného filmu. První filmoví režiséři: Georges Méliès, Louis Feuillade. Produkce společnosti Film d'Art. Počátky filmové animace.

3. Počátky amerického filmového průmyslu /Bláhová/

Boj o expanzi amerického filmového průmyslu, systém nickelodeonů, nástup dlouhého hraného filmu a hvězdného systému, Erwin S. Porter. Ustavování klasického filmového stylu a hollywoodského systému výroby do roku 1917.

4. Vznik evropských národních kinematografií /Čeněk, Přádná/

Významné období skandinávské kinematografie (Dánsko, Švédsko – charakteristika žánrové a autorské tvorby, Svensk Filindustri, Victor Sjöström, Mauritz Stiller, Carl Theodor Dreyer), Itálie (historický film), Velká Británie, Rusko (A. O. Drankov, Jakov Protazanov), Francie (rozkvět seriálu, vznik velkých filmových společností).

5. Vznik Hollywoodu /Bláhová/

Klasický Hollywood, studiový systém, hvězdný systém, utváření majors a nezávislých, filmová tvorba v Hollywoodu 10. let, stylové a technologické změny, žánry a významné osobnosti Thomas H. Ince, D.W. Griffith).

6. Sovětská montážní škola 20. let /Přádná/

Historický politický kontext. Kulturní a produkční dějiny. Filmové umění ve službách revoluce a ideologie. Konstruktivismus a Mejerchold. Sovětská montážní škola. Formální inovace ve filmovém jazyce. Principy montáže. Naturščici. Kulešov. Ejzenštejn. Pudovkin. Dovženko. Vertov: reportážní dokument Kino-pravda. Teorie Kino-oko.

7. Francouzský film ve 20. letech /Čeněk/

Hlavní poválečné žánry, změny v postavení francouzských společností v rámci světového trhu, chronologický přehled francouzských filmových avantgard do nástupu zvuku (hlavní tvůrci, teoretická východiska, formální rysy – postupy s kamerou, střih, mizanscéna). Jean Epstein, Marcel L'Herbier, Jean Renoir, Germaine Dulac, Man Ray, aj.

8. Německo ve 20. letech /Přádná/

Fenomén výmarského filmu (historický a kulturní kontext), expresionismus, kammerspiel, nová věčnost, uliční filmy, hlavní tematická východiska, nástin produkčního zázemí, Ernst Lubitsch, Robert Wiene, Fritz Lang, F. W. Murnau.

9. Hollywood v letech 1920-28 /Bláhová/

Vertikální integrace, struktura filmového průmyslu, MPPDA, studiová tvorba (charakteristika estetických a technologických změn), tvůrci (John Ford, Frank Borzage), zahraniční filmaři v Hollywoodu (Ernst Lubitsch, Erich von Stroheim, F. W. Murnau aj.).

10. Evropské filmové trendy /Čeněk/

Míšení stylistických postupů, vznik pojmu „umělecký film“, abstraktní animace, dada filmy, surrealismus, cinéma pur, experimentální hrané filmy, lyrické dokumentární filmy, počátky dokumentárního filmu. Luis Bunuel, Salvador Dalí, Viking Eggeling, Walther Ruttmann, , Hans Richter, Jean Vigo, René Clair, Fernand Léger, Henri Chomette, Alberto Cavalcanti, Henri Storck, Robert Flaherty, Esfir Šubová, Dziga Vertov, Joris Ivens.

11. Vývoj dokumentárního filmu /Čeněk/

Ustanovení označení dokumentární a dokumentární film. Problematika pojetí dokumentárního jako pravdivého v počátcích kinematografie - Georges Méliés a jeho rekonstruované aktuality. Lyrické dokumentární filmy – symfonie města. Luis Buñuel, Viking Eggeling, Walther Ruttmann, Jean Vigo, René Clair, Alberto Cavalcanti, Henri Storck, Robert Flaherty, Esfir Šubová, Dziga Vertov, Joris Ivens. Dokumentární produkce jako součást politické propagandy (I. světová válka).

12. Nástup zvuku /Bláhová, Čeněk/

Zvuk ve Spojených státech amerických, vliv zvuku na vývoj stylu a technologie, patentové spory USA versus Německo, způsoby řešení jazykových verzí v raném zvukovém filmu, mezinárodní přijetí zvuku (Francie, Velká Británie, Rusko), příklady inovativního použití zvuku z rané zvukové éře.

POVINNÉ FILMY

Požadujeme znalost celých filmů a nikoliv pouze ukázek!!!

Počátky filmové historie

- **Louis a Auguste Lumière** (1895-97): Východ z továrny, Příjezd vlaku na nádraží v La Ciotat, Dětské jídlo, Demolice zdi, Pokropený kropic, Champs-Élysées, Panorama des rives de la Seine.
- vybrané filmy Étienne-Jules Mareyho, Émila Reynauda, Thomase Edisona a W.K. L. Dicksona.
- **George Alberth Smith**: The Kiss in the Tunnel (1899), Grandma's Reading Glass (1900), Attack on a Chinese Mission Station (1900).

Raný film

- **Georges Méliès**: Le manoir du diable (1895), Bombardement d'une maison (1897), Illusions fantasmagoriques (1898), Un homme de têtes (1898), Guillaume Tell et le clown (1898), Cendrillon (1899), L'Affaire Dreyfus (1899), La vengeance du gâte-sauce (1900), Rêve de Noël (1900), Spiritisme abracadabrant (1900), Barbe bleue (1901), La chrysalide et le papillon (1901), L'homme à la tête en caoutchouc (1901), Cesta na měsíc (1902), Les aventures de Robinson Crusoé (1902), Le Cake walk infernal (1903), Le Mélomane (1903), Tom Tight et Dum Dum (1903), Le bourreau turc (1904), Le thaumaturge chinois (1904), Cesta do nemožna (1904), Le menuet lilliputien (1905), Le palais des mille et une nuits (1905), Les Incendiaires (1906), Une chute de cinq étages (1906), Pauvre John ou les aventures d'un buveur de whisky (1907), Satan en prison (1907), A tricky painter's fate (1908), Why that actor was late (1908), Les torches humaines (1908), Le rêve d'un fumeur d'opium (1908), Les illusions fantaisistes (1909), Les hallucinations du baron de Münchhausen (1911), A la conquête du pôle (1912), Le voyage de la famille Bourrichon (1913).
- Werner Nekes: Media Magica především I., IV. a V. díl.
- **Ferdinand Zecca**: Histoire d'un crime (1901), Cesta na měsíc (1903).
- **Emile Cohl**: Fantasmagorie (1908), Le Cauchemar du Fantoche (1908), L'Hôtel du silence (1908), Le Cerceau magique (1908), Le Petit Soldat qui devient Dieu (1908), Les Frères Boutdebois (1908), Le Retapeur de cervelles (1910), Le Tout Petit Faust (1910), Jobard a tué sa belle-mère (1911).
- L'Assassinat du duc de Guise (1908), r. André Calmettes, Charles Le Bargy.

Počátky amerického filmového průmyslu

- The Artist's Dilemma (Edwin S. Porter, 1901)
- The Mysterious Cafe (J. S. Blackton/A. Smith, 1901)
- Velká vlaková loupež (The Great Train Robbery, Edwin S. Porter, 1903)
- Život amerického hasiče (Life of an American Fireman, E. S. Porter/G.S.Flemming, 1903)
- Osamělá vila (The Lonely Villa, D. W. Griffith, 1909)

- Haunted Hotel (J. S. Blackton, 1907)
- Princess Nicotine (J. S. Blackton, 1909)
- Matčín nápadník (Her Mother's Fiance, 1911)
- Painted Lady (D. W. Griffith, 1912)

Vznik evropských národních kinematografií

- Cabiria (r. Giovanni Pastrone)
- **Léonce Perret:** L'Enfant de Paris (1913), Le Roman d'un mousse (1913).
- **Louis Feuillade:** La Légende de la Fileuse (1908), La Bous Bous Mie (1909), L'Orgie romaine (1911), Les Vampires (1915) - všech deset dílů, La vie telle qu'elle est (1909-1912) - alespoň dva díly.
- Vozka smrti
- Terje Vigen
- Poklad pana Arna
- Gösta Berling
- Vampyr
- Čtvrtý sňatek paní Margarety
- Utrpení Panny orleánské

Vznik Hollywoodu

- Zrození národa (The Birth of a Nation, D. W. Griffith, 1913)
- Princezna z Betulie (Judith of Bethulia, D. W. Griffith, 1913)
- Rozmary osudu (Male and Female, Cecil B. DeMille, 1916)
- Intolerance (Intolerance, D. W. Griffith, 1916)
- Chaplin šumařem (The Vagabond, 1916)
- Chaplin vystěhovalcem (The Immigrant, 1917)
- Chaplin má nové zaměstnání (plus 2 jiné filmy s Ch. Chaplinem)
- Poslední Mohykán (The last of Mohicans, D. W. Griffith, 1920)
- Umělcův sen, anebo alespoň 1 film s Bobby Bumpsem

Sovětská montážní škola 20. let

- Po zákonu
- Říjen
- Stávka
- Generální linie
- Muž s kinoaparátem
- Matka
- Křížník Potěmkin
- Země

Francouzský film ve 20. letech

- Desátá symfonie, r. Abel Gance
- Žaluji, r. Abel Gance
- Horečka, r. Louis Delluc,

- Eldorado, r. Marcel L'Herbier
- Kolo života, r. Abel Gance
- Usměvavá paní Beudetová, r. Germaine Dulacová,
- Věrné srdce, r. Jean Epstein,
- Návrat k rozumu, r. Man Ray
- Nelidská, r. Marcel L'Herbier, Krásná Niverňanka, r. Jean Epstein
- Dětské tváře, r. Jacques Feyder, Stín Matyáše Pascala, r. Marcel L'Herbier, Děvče od vody, r. Jean Renoir
- Trojdílné zrcadlo, r. Jean Epstein
- Napoleon, r. Abel Gance
- Podzimní mlhy, r. Dimitri Kirsanoff
- Pád domu Usherů, r. Jean Epstein
- Děvčátko se sirkami, r. Jean Renoir
- Finis terrae, r. Jean Epstein

Německo ve 20. letech

- Ústřicová princezna
- Kabinet doktora Caligariho
- Upír Nosferatu
- Metropolis
- Poslední štace

Hollywood v letech 1920-28

- Why Change Your Wife? (Cecil B. DeMille, 1920)
- Čtyři příšerní jezdcí apokalypsy (The four Horsemen of the Apocalypse, R. Ingram, 1921)
- Kid (The Kid, Charlie Chaplin, 1921)
- Šejk (The Sheik, George Melford, 1921)
- Bláhové ženy (Foolish Wives, Erich von Stroheim, 1922)
- Chamtivost (Greed, Erich von Stroheim, 1924)
- Líc a rub manželství (The Marriage Circle, Ernst Lubitsch, 1924)
- Sherlock Junior (Buster Keaton, 1924)
- O patro výš (Safety Last!, Sam Taylor, Fred C. Newmeyer, 1924)
- Zlaté opojení (The Goldrush, Charlie Chaplin, 1925)
- Ben Hur (Ben-Hur: A Tale of the Christ, Charles Brabin, Rex Ingram, 1925)
- Přehlídka smrti (The Big Parade, King Vidor, 1925)
- Frigo na mašině (The General, 1927)
- Východ slunce (Sunrise, F. W. Murnau, 1927)
- Král králů (The King of Kings, Cecil B. De Mille, 1927)
- Ecce homo! (The Crowd, King Vidor, 1928)
- Svatební pochod (The Wedding March, Erich von Stroheim, 1928)

Evropské filmové trendy

- Entr'acte, r. René Clair
- Le ballet mécanique, r. Fernand Léger
- Anémic cinéma, r. Marcel Duchamp
- Emak Bakia, r. Man Ray

- Andaluský pes, r. Luis Buñuel
- Škeble a kněz, r. Germaine Dulac
- Mořská hvězdice, r. Man Ray
- Utrpení panny Orleánské, Michael, Pád domu aneb Tyranův pád, Upír

Vývoj dokumentárního filmu

- Jen hodiny
- Berlín, symfonie velkoměsta
- Most, Déšť
- Muž s kinoaparátem
- Nanuk, člověk primitivní
- Tráva: Národní bitva o život
- Pád dynastie Romanovců

Nástup zvuku a studiový systém

- Pod střechami Paříže
- Ať žije svoboda!
- Lízinka
- Na západní frontě 1918 (G. W. Past, 1930)
- Vrah mezi námi (F. Lang, 1931)
- Modrý anděl (J. von Sternberg, 1930)
- Kongres tančí (W. Tiele, 1930)
- Symfonie Donbasu (Vertov, 1931)
- Dezertér (Pudovkin, 1933)
- Jazzový zpěvák (The Jazz Singer, Alan Crosland, 1927)
- Přehlídka lásky (The Love Parade, Ernst Lubitsch, 1929)
- Melodie z Broadway (The Broadway Melody, Edmund Golding, 1929)
- Aleluja (Hallelujah!, King Vidor, 1929)
- Veřejný nepřítel (The Public Enemy, William A. Wellman, 1931)
- 42. ulice (42nd Street, Lloyd Bacon, 1933)
- Wonder Bar (Lloyd Bacon, 1934)
- Stalo se jedné noci (It Happened One Night, Frank Capra, 1934)
- Byl jsem lynčován (Fury, Fritz Lang, 1936)
- Jeho dívka pátek (His Girl Friday, Howard Hawks, 1940)
- Maltézský sokol (The Maltese Falcon, John Huston, 1941)
- Sejdeme se v St. Louis (Meet me in St. Louis, Vincente Minnelli, 1944)